

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
<i>Halvben na. noz aordva:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt -- kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 10.

Uj autonomiai szervezetet-e, vagy a 70-iki elaborátumot?

Ama nagy lelkiismereti felelősség tudatában, amely a magyar katolikusok országos önkormányzatának szervezésében a mi magas püspöki karunkra hárul, Szent László városának bibornoka nyomban a herceg-primás után sietett kibocsátani körlevelét, a melyben a szervezőgyűlés tagjainak választására vonatkozó utasításait adja meg.

Amily köszönettel adóztunk a hercegprimásnak, amiért precízül körülvalozta tervbe vett autonomiáknak jogkörét; éppen oly elismeréssel hajlunk meg Schlauch bibornok előtt, amiért jó előre felemelte tiltakozó szavát az ellen, hogy az összeülni készülő kongresszus valahogy a 70-iki szervezeti előmunkálatokra, mint alapra és kiindulási pontra ne helyezkedjék.

»Felteszem — mondja a hivatolt főpásztori levél, — hogy a fentemlített 1869-iki választási szabályzat csakis a szervező kongresszus alakulására szolgál, mely kongresszus a kérdéses autonomia szervezetének meghatározásával együtt hivatva leend ezen autonomiát képviselő testületnek mikénti alakulását megállapító szabályzatot előterjeszteni.«

Más szavakkal Nagyvárad püspöke, akit az orosz-lánrész illet meg a 70-iki autonomiai szervezet körüli munkálatokban, nagy lelkével, szellemével betekintve a magyar katolicizmus jövőjébe, eleve

kimondja, hogy roppant nagy hiba lenne az eddigi munkálatokat alapul elfogadni. »A fonalat a világért sem szabad ott felvenni, ahol elszakadt«, hanem egészen előről kell kezdeni a szervezési munkálatokat.

Ugyan miért?!

Azért mert a szóban forgó kész szervezeti szabályzat sok tekintetben hibás.

Ezek közül ezuttal most csak néhányra mutatunk rá, fentartjuk azonban magunknak a jogot, hogy a szervezési munkálatok folyama alatt az egyes részletekhez időről-időre külön is hozzá szólhassunk.

*

Nagy hibája a 70-iki szervezeti munkálatoknak első sorban, hogy bennük az autonomiai közgyűlés és igazgató tanács jogköre nincsen kellőleg meghatározva.

A 2 § ezt mondja: »Ezen önkormányzat hatásköre . . . kiterjed általában a magyarországi kath. egyház világi vonatkozású összes ügyeire.« A 7 § pedig így hangzik: »A magyarországi kath. egyházat általában érdeklő ügyekre nézve legfőbb önkormányzati hatóság az országos kath. gyűlés.«

Már most kifogja preczirozni, hogy melyek azok a »világi vonatkozású« és a kath. egyházat »általában érdeklő ügyek«; ki fog bennünket arról biztosítani, hogy ezek meghatározása közben az országos autonomiai igazgató tanács, vagy orsz. kath. nagygyűlés nem fog-e dogmai kérdések vitálásába bocsátkozni és a világi természetű ügyek köpenye alatt a vallásiakba is belekapni?! Hiszen

maga Ugron elismeri, hogy »a hibát abban követték el ezelőtt 27 évvel, hogy a tisztán a klérust illető ügyben is az egyháziak és világiakból megalakított autonómiának akartak befolyást biztosítani.«

A második nagy hiba az volt, hogy a kongresszus az egyházi javakat az állami saecularisatio ellenében biztosítandó, azok jogi alanyává egészen helytelenül a magyar kath. egyházat tette (4 §); úgy vélvén, hogy az állam inkább fog félni azokhoz jogtalanul hozzányulni, ha teszem az iklódi uradalomról a te-lekkönyvben ezt olvassa: az iklódi uradalom tulajdonosa: a magyar kath. egyház; mintsem ha ezt: az iklódi uradalom tulajdonosa: a nagyváradai lat. szert. káptalan. Pedig nem! mert az a ki egyszer rabolni akar és a körülményei olyanok, hogy veszedelem nélkül megetheti, az nem igen nézi, hogy ki az, a kit ő kizsebelt.

Nagy baj az is, hogy a 70-iki szervezetnek, a nagyobb javadalmak betöltésére vonatkozó intézkedései (35 §.) nem eléggé megfelelőek, felületesek és hiányosak.

Minek a püspöki székek és káptalani javadalmak betöltését kizárólag az autonomiai igazgató tanácsra, a melynek 9 tagja közül 6 világi, bizni; hiszen hogy egy analog hasonlaltal éljünk, annak elbírálására, hogy a katonatisztek közül melyikben van meg például egy tábornoki álláshoz a legtöbb képzettség és kellék, sokkal alkalmasabb 9 katonatiszt, mint három generális és hat a maga szakmájában bármily kitünő főispán is.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Dráma falun.

Sok abszurdumot összefirkáltak már a költők, kötött és kötni való firkáikban, de azt még egy sem merete le írni, vagy el énekelni, hogy a falu, szórakoztató hely.

Egyébb mondásukat nem írom alá, de ezt, amit nem mondtak, alá írom.

Mert hát kérem mi az a falusi idil? Megénekelve vers, le írva tárcza, le pingálva kép a valóban pedig egy csomó birka kolomppal, liba gágogással, gyerek tele maszatolva eper lével. Ezen kívül vagy por-vagy sár. Hol az idil — a tárcza — a kép? Ezt mind a városban csinálják s ha a falusiak hírt vesznek róla — nagyot dicsérnek a szerzőn. Ányye! — be gömbölyűre ki találta — fejből!

Falun laktam tavaly. Melyikben? Mind egyforma az csak a neve más. Olyanok, mint a katonák, kikre meg jegyezte oly öreg néni, nézze el az ember, mind egyforma ez, csak a képök más-más.

A én falumban is az volt az egyedüli szenzáció, hogy hol tél, hol nyár volt, az ob-ligát tavasz és ős közbe spékülésével, s az egyedüli szórakozás, hogy télben a nyarat, nyárban a telet vártuk — a tavaszt és őszt pedig sohsem vártuk, mert olyankor feneketlen volt a sár akár a jegyző agara, mely sohasem birt jóllakni.

Ebben a faluban történt a dráma.

Miféle dráma kérdik önök? Várjanak kérem. Mi is soká vártunk. Könnyebb megérthetés végett részletesen és szenzációsan igyekszem feltálatni.

Előszó.

Ott ültünk a köpködő kaszinóban — ami, mint sejtik önök is a patika előtt padotjelent. Egy rövid félóra mulva megtörttem a csendet és kijelentettem hogy kutya meleg van.

— Lesz még melegebb is völi a patyikus. A kompanyia erre vasvila szemeket vet a diplomátlan Falbra, mire ő siet kijelenteni — Ambár nem gondolnám.

Ebben állapotunk meg.

Azután a doktor kezdett morogni. Szidta a bacillus gyilkoló melegét, s azt állította, hogy ha a dinye szezon is olyan rozsul fog működni, mint a cseresznye idény, akkor a meleg daczára is befagyott a megélhetése.

Felebaráti szeretettel vigasztaltuk. Ne félj öreg, nem sokára megnyílik az új ártézi kut, majd hoz az a konyhára. A kutat t. i. a lép szélire furatta a község, hogy hamar karjon vizet. Kapott is fél méternyire.

Még a jegyző akarta szidni, az ártézi kutból kiindulva az egészségügyi bizottságot — de már ugysem hallgattnak rá Egyelmünk meg ragadtatott.

Mire figyeltünk?

A falu összes kutjai bömbölni kezdtek s a nyakukról lelógó koloncot foguk közé kapva

rohantak az utcára. Azt hittük, hogy drótos jött vagy végrehajtó, mert ezt a két nemzetiiséget határozottan blokirozták mindig, — de a falu végről felszálló por felhő legalább is 10 személyre szólottak.

— Fiuk itt készül valami mondom én.

— Ühüm! vélik ők.

El lett feledve a meleg rögtön s mi vártunk feszült figyelemmel.

A porfelhő élénk tárta titkát. Először két löfő bukkant ki. Nem székely löfő, hanem közönséges teher hordó lovak feje; azután egy rozoga szekér de nera közönséges tartalommal.

Mi volt a szekérben?

Egy óriási szalmakalap, rajta egy virágos kert, alatta egy elvirágozott lilium, hátrább a virágos kert árnyában egy néhai czilinder, perszónal unióban a jelenlegi tulajdonosáival. A kocsi alsóbb régiójában minden féle színű rongyok, a kocsi körül pedig minden féle koru alakok.

Szintársulat érkezett.

I-ső fejezet.

Az átöltözökös pillanat alatt megesett. T. i. az igazgató ur fel huzta a rokkját, s a másik pillanatban köztünk termett. Hamar elmondta, hogy ők Budapesti szintársulat, kik csak üdül-ni jöttek falura, de mert a hivatás parancsolja itt is fogják terjeszteni a felvilágosodás fáklyáját — az az thátrum lészen.

Véleményünk szerint a püspöki javadalmakra a hármaskandidálás jogát legjobb volna az arra leghivatottabb tényezőnek: a püspöki karnak kezébe letenni; a káptalani stallumokra nézve pedig a megyés püspöknek adni, hogy azt az egyházmegyei tanács meghallgatása mellett gyakorolják.

A 70-iki önkormányzati szervezet létesítői továbbá nem vetettek számot azzal a körülménnyel, hogy Ő Felsége egyházi főkegyuri elidegeníthetetlen jogát jövőben az autonómiai igazgató tanács által akarván gyakorolni, neki megadják egy tagu bizottság megalkotásában a jogos és méltányos befolyást.

A közéletben láthatjuk, hogy a király szabadon választja meg minisztereit, a püspök helynökét, az apa helyettesét, a gyermek gyámját, miért éppen csak a magyar kath. egyház főkegyurától vitánánk el a régi alanynak abeli jogát, hogy szabadon alakítsa meg, vagy legalább befolyással bírjon annak a testületnek megalkotására, a mely által hatalom körét kezelni óhajtja?! Már pedig a szervezeti szabályzat szerint (31 §.) azok lesznek jogainak a gyakorlói, a kiket nem ő választott ki arra, hanem a magyar katolikusok összessége évenként tartott közgyűlésén (7 §.) — A helyes megoldás még e szervezeti szabályzat fenntartása esetén is az volna, hogy az országos igazgatótanácsnak, mint a mely az apostoli király főkegyuri jogának hivatalos kezelő közegévé lesz, csak egy pár tagját választaná háromévenként a katolikusok gyűlése, a többi pedig Ő Felsége szabadon nevezné ki.

Nagy hibája a szóban forgó szervezetnek az is, hogy sokat markol, keveset fog.

Elég lett volna a kongresszusnak a meddő vitatkozásokat mellőzve, minden igyekezetét, összes szellemi erejét kizárólag egy jó országos önkormányzati szervezet alakítására fordítani; az egyházmegyei,

espereskerületi és községi autonómiát hagyni kellett volna boldogabb időkre és a spontán megalakulásra.

Mindenesetre ezuttal is tanácsosabb volna csak az országos központi autonómia szervezésébe bocsátkoznunk — a többibe nem; mert az egyházmegyei még mindig haszonnal pótolható a káptalannak, mint a püspökök főtanácsadó testületeinek, ha kell még világiakkal való kiegészítése által is, természetesen pápai jóváhagyás mellett; pótolható továbbá az évenkénti megyei zsinattal, amelyekre az egyházmegyei világi rang és szellemi notabilitásai is meghívhatók. A plébániai autonómia meg már, ha nem is a kontemplált szervezetben, de elégséges jökörrrel felruházva ugy is meg van sok helyen, ahol pedig nincsen, ott azért nem alakult meg eddig, mivel nincs semmi érdeklődés iránta, ezekre tehát, ők maguk nem érezvén annak szükségét, kár volna erőszakkal rátukmálni.

*

A felsoroltak és sok más okok nyilvánvalóvá teszik, hogy a 70-iki elaborátum olyan radikális hibákban szenved, hogy azt az új szervezeti szabályzat kiindulási pontjául és alapjául elfogadni, megbocsáthatlan könnyelműség volna.

Köszönet érte Schlauch bibornoknak, hogy pásztorlevele által e ténykörülményre jó előre felhívta figyelmünket.

A mi véleményünk is az, hogy a »fonalat a világért sem szabad ott felvenni, ahol elszakadt«, hanem a szervezési munkákat egésze előről kell kezdeni; nehogy a magyar kath. egyház új helyzete ez autonómiai szervezeti szabályzat alapján rosszabb legyen a mainál.

A 16. §. bukása.

A sajtó szabadság megóvásáért küzdő ellenzéknek váratlanul több kedvező körülmény könnyít meg akezióját. A kormány legközelebb két törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Az

egyik a cukorprémium-ról, a másik pedig a központi statisztikai hivatalról szóló javaslat. Az előbbinek július végeig az összes parlamenti fórumokon át kell mennie, hogy törvényerőre jusson, minthogy pedig ez a javaslat nagyon sérti a magyar répa termelők érdekeit, sőt a kiegyezési törvényt is, ennek sem lesz oly sima a tárgyalása, úgy hogy sok időt vesz előreláthatólag igénybe. Világos, hogy ez alatt a sajtó törvény vitatása lekerül a napirendről s az ellenzék minden erejét megfeszíti, hogy többé elő se kerüljön.

A függetlenségi párt sürgönyileg minden tagját tanácskozássra hívta Budapestre s egyenesen azzal a kéréssel fordul Bánffy-hoz, hogy vonja vissza véglegesen a 16. §-t, különben a fentebb említett javaslatok ellen is obstruálni fog. Kétségtelennek tartják, hogy ekkora veszedelem előtt a még nem rég nagyhangon beszélő kormányelnök kapitulálni fog. A kapituláció kezdete az is, hogy hétfőre már a katonai ügyi javaslatok vannak kitűzve a képviselőházban. Ezzel a sajtó törvények megszorításának terve, a dicső szerzővel, Erdélyivel együtt örökre eltemetettnek tekinthető. Bánffy különben a statisztikai hivatalról kidolgozott újabb törvényjavaslatlallal is megnehezítette helyzetét, mert maga ellen zuditotta a kereskedelmi köröket. A szabadelvű pártban is akkora az elégtelenség és ellenszenv, hogy a javaslatot nem bocsájhták érdemleges tanácskozássra az igazságügy bizottságban, hanem revízió végett a referensnek visszaadták.

Látható ezekből, hogy Bánffy egyik rossz javaslatával a másikat buktatja el s hogy mi ebben a politikai esélyesség és kormányzati raison, azt nagyon nehéz belátni, ha csak az önbuktatást nem tesszük fel Bánffy részéről végezőnek.

Munkaerő az Alföldön.

A mezőgazdasági munkások sztrájkja kétségkívül van. Hogy fognak-e vele valamire menni vagy sem, az még nagyon kérdéses. Minden esetre úgy a munkások mint a gazdák s mint az egész ország érdekében állana, ha a mezőgazdasági munkásmozgalom nem válna sztrájkká az idén. A gazdát a munkássztrájk minden esetre súlyosan károsítaná, de a munkás is károsodnék, mert köztudomásu dolog, hogy a hasonló munkabeszüntetések által esetleg kivított kereseti többlet, melyről a mezőgazdasági munkásoknál a mai felettébb szomorú gazdasági viszonyok között alig lehet szó, sok évi folytonos munka után is alig képes fedezni a

II. fejezet.

A nagy szála fényárban uszott este, már t. i. amilyen fény árt három butteliába állított gyertya és egy rumbrenner birt. árasztani. Mi az intelligencia teljes számban megjelentünk, mind a négyen s az ablakon át néztük hányan vannak már?

Egygyen voltak. Hózenloch Ábel ült ott, megismertük porcelán pipájáról, melyet kamatban kapott a kántortól. Mi kinn vártunk.

Jó fél óra múlva jött egy paraszt. Báránbőr sapkával, ködmönbe, mert így módos, ha tisztességbe jár az ember.

Oda támitott az igazgatóné elé, rántott egyet vállával a subán, félre nyomta az agyara a pipát — köpött egy hegyeset, aztán vallotta, hogy mért jött.

— Agyik e' bbilétát babám.

— Babája a kutya — vág vissza a direktorné, felénk sanditva fél szemmel.

— Már pedig nekem babám — mert ojjan kövér mintha dinyéből harapták volna ki.

A direktorné megbékült a bókra.

— Hát aztán milyen bilétát.

— Akivel állel lehet. Birom.

— Itt van. 10 krajczárt.

A suba mégjobban félválra kerül, a mandli kigombolódik s elő kerül a strinflí szár s belőle a hatos.

— Na be mehet.

Az ajtóban meghajtja magát a hős szerelmes, ki jelenleg jegyszédő. De a paraszt meggondolja magát, megáll, bele néz a markába, aztán mert nem lát benne semmit, vissza szól.

— Nem adott bbilétát lelköm.

— Nem kell csak menjen be be eresztik.

— Hászén. Nem is ettől a fogpiszkálótól félek én, ho' nem ereszt hanem ha nincs bbiléta. hát mivel nyerek.

— Nyer?! Mi a guttát?

— Nem guttát, ha' dohányzacskót, vagy bugyellárist. Ugy szokás.

— Jaj! ez nem panorama.

— Mit! hát még alább való? Na akkor vissza a 10 vasat. Isten álgya kenteket maj jön más bolond.

A 10 pénzt nem adták vissza, hanem a társulat ki rohanván a zajra, sok oldalba lökés után kidobták az zembört.

Az igazgatóné erre kijelentette, hogy mivel a publikun fele eltávozott, tehát az előadás fues.

Ohó! nem addig a. Nemmindig láttunk theátrumot Bökönyben. Deputációt küldtünk az igazgatónéhoz a dolog rendbehozására. A jegyzőt választottuk meg.

A jegyző egy kis gondolkodás után oda gyülekezett a jegyváltó asztalhoz s aikudni kezdett.

— Hát menyiért tartanak meg az előadást?

A társulat félre vonult tanácskozni, mely után az igazgatóné kimondta a verdiktet:

— Öt pengő.

El fogadtuk s mutyiba le szurtuk az ánt-rét. A színészek a biliárd teritőből rögtönzött kortina mellé húzódtak öltözködni, mi pedig vacsorát rendeztünk így kötvén össze a naturalizmust az idealizmussal.

Gulyás hust hoztak és kellő mennyiségű borokat. A bökönyi bornak pedig az volt a tulajdonsága, hogy nyár derekán forrott, s bár forrás előtt ihatatlan volt, de forrás után sem dicserte senki. Hanem józanító hatása miatt nagyon ajánlhatom bespiczelt embereknek.

Hanem a vacsoránk nagy szenzációt keltett. Hozenloch kijelentette, hogy ő disznó hus iszonyban szenved s még az orrán keresztül sem veszi be, a színészek pedig félig maszkírozott blattal kihajolva a kortina mellett, a poharazás ellen debakáltak, kijelentve, hogy ők nem a Tantalus kinját játszik, hanem a »Halva született nagyapát,« amihez feltétlen komolyság dukál.

Az ügyet tisztáztuk. A színészeknek megígértük, hogy csak leeresztett kortina mellett fogunk inni, mire ők megnyugodtak — Hózenlohot pedig egyszerűen ki dobtuk, nehogy beteg legyen a gulyás hus szagtól, mire mi is megnyugodtunk.

Fejlemény.

A dráma meséje körülbelül ez volt. Egy agglégény elhatározza, hogy megfiatalodik és el vesz egy 15 esztendőes gyenge kis leányt. A kis leány elhatározza, hogy megszökik és hozzá megy egy 20 éves erős fiatal emberhez. Elő jön még egy pólyás baba is a darabban, kinek atyját leütötte a hajó kötél, az anyja pedig ismeretlen, de az bizonyos, hogy a leendő anyós egy konyha késsel lenyakaza a gyereket. Erre az idős kérő meghal, az ifjabb, megborzad s a kis lányt ellelejtik férjhez venni, ki buvábban be áll mosó nőnek, hogy éjszakai mun-

munkásoknak a sztrájknál önmaguknak okozott károkat. De a gazdákat s az országot minden-
esetre meg kell óvni attól, hogy az egész évi
munkának gyümölcse a parasztszocializmus ked-
véért, ha csak részben is elpusztuljon. Annál
különösebb, hogy az országos magyar gazda-
sági egyesületnek a földművelésügyi miniszterhez
intézett feliratát, mely az agrársztrájk esetére
katonaság kieszközlését kéri az aratási munká-
latok végrehajtása végett, máig sem intézték
el. Ha az Alföldön a munkásmozgalmak folya-
mán paraszttendülésre kerülne a dolog, akkor
a rend fentartása végett kétségkívül fognak
katonai asszisztenciát kirendelni. Azt hisszük,
hogy ha ugyanezt az erőt, melyet gyakran a
munkások lövetésre használnak, a munka
végrehajtására használnák, sokkal többet hasz-
nálának a közjónak.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

A mai ülés babérját Mezőssy Béla vitte
el. Ez a fiatal, kellemes, érczes hangú, válasz-
tákos kifejezésű szónok általános figyelem közt
beszélt. Minden mondatára a tetszés zaja tört
ki. Egy egy sikerült megjegyzése hosszas éljen-
zést aratott. Beszédjének vége pedig olyan
tapsvihar közt hangozott el, a milyenre szűz
szónok — mert Mezőssy ma beszél először —
alig szolgált eddig rá.

A szabadelvű párt — mondá — a sajtó-
szabadságot és a gyülekezési jogot akarja meg-
szorítani. Hát tessék. De végzete utól fogja
érni. Kossuth Lajos szavait citálom: Egyszer
egy király, kit a pacsirta dala és órája haj-
nalban fölkelte, kitekerde a pacsirta dalát,
földhöz vágta óráját. De hiába tette, azért
mégis megvirradt! — Önök is hiába erőlköd-
nek. Egyszer mégis megvirrad és akkor a pa-
csirta mégis dalolni, az óra pedig ütni fog. —
Nem fogadom el a javaslatot.

Perczekig tartó zajos taps és éljenzés.

*

A képviselőház mai ülése d. e. fél 11 óra-
kor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

kában meghütse magát, amint Jókai is írja egy
helyen.

Éreztük, hogy ez a darab, melynek tartal-
mát, suttomban tudtak meg egy »vekerléért« az
apa színésztől, nyilván megér egy forintot, mert
legrosszabb esetben is hárman hálnak meg
benne. Érthető tehát, hogy érdeklődésünk erős
volt. Csengettek, aztán a kortina felebbent, az
az a sugótaszította, egyik szereplő pedig húzta.

Bámulatos dolgok táruáltak fel tágra nyílt
szemeink előtt. Először is láttunk egy ferslógót
melyben nem láthattunk, de jól hallottuk a su-
gót, oldalt láttunk egy afrikai őserdőt vagy tíz
oroszlánnal — persze pingálva, mely a bécsi
líván templom frontjában veszett el, s a má-
sik oldalon egy hatalmas vizesét, szintén pin-
gálva, mely semmiben sem veszett el, hanem
egyszerűen hiányzott a fele.

Mindjárt tudtuk, hogy ez egy háló szobát
ábrázol, mely feltevés csakhamar megerősödött.

A dugszdag aglegény ott aludt egy me-
nyezetes kártya asztalon, a menyeket az igaz-
gátóné nagykendőjéhez volt hasonló. A színész
kitűnően játszott t. i. oly élethűen hortyogott,
hogy a patyikus felakarta költeni, váltig állít-
ván, hogy az ilyen álom nem egészséges.

De e perczen be lép a leendő anyós X-
ik század, béli nemzeti vetkezetben t. i. sarkig-
érő fehér ruha, derekán sárga sál, fején hosszú
csipkés bé-bé kalap, s vért fogyasztó mosolyal
tekintve az alvóra, fal rengetően sziszegi.

— Nyomorult!!!!

A halva születendő nagyapa oly mélyen
alszik, hogy erre sem ébred fel, mire a leendő
anyós lassan kivonul.

Mi kezdünk feszengeni. A lóca nagyon

Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László,
Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Báró
Bánffy Dezső, Erdély Sándor.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és
hitelesítik.

Elnök: Bemutatja a mármaroszigeti bi-
róságok és ügyészségek kérvényét, hogy a mil-
lenniumi évet háromszorosan számítsák be
nyugdíjukba.

Következik a napirend:

Az esküdtbiróságokról szóló törvény- javaslat

tárgyalásának folytatása.

Bernáth Béla: A szönyegen lévő törvény-
javaslat a sajtószabadságra vonatkozólag oly
sérelemeket foglal magában, a melyeket ő és
pártja magáéva nem tehetnek. Az alkotmányt
támadja meg a javaslat; az ilyen szándékát a
kormány pedig nem támogathatja. A ma-
gánbecsületet nem védelmezhetik meg a szak-
biróságok, erre egyedül csak a becsületes pol-
gárokból alakult esküdtbiróságok képesek. A
törvények félremagyarázása a jelen esetben
nem véletlennek tűnik fel, hanem a szabadság
ellenes törekvések megvalósulásának. Láttuk
ezeket a törekvéseket most nemrég, amikor az
ifjúság tüntetéseit megakadályozták s látjuk
sok magánember esetében. Most pedig a sajtó
ellen támad a hatalom s arra akar békókat
verni. Azt akarja, hogy a szabad Magyaror-
szágból rendőr állam legyen. (Helyes, ugy van
baloldalon.) Nekünk ezt nem szabad megeng-
edni, mert a sajtószabadság nagy elve drága
előttünk, ezzel nem szabad veszélyes játékot
üzni. A javaslatot nem fogadja el. (Hosszan-
tartó zajos éljenzés.)

Ragályi Lajos: Talán szerénytelenségnek
tűnik fel a Ház előtt, hogy ő ismét felszólal,
de két indokból teszi ezt. Egy pártönkivüli
képviselőnek kellő kötelessége álláspontját in-
dokolni, másrészt meg örülne, ha felszólalása
által sikerülne némi kételyeket eloszlatni. Be-
csüli azokat a tuloldali képviselőket, akik fel-
merik emelni szavaikat a javaslat ellen, de ez
még kevés a tuloldaltól. (Helyeslés balfelől.) A
tuloldal örömmel üdvözölte a bűnvádi perrend-
tartásról szóló javaslatot, a melyben az volt,
hogy minden sajtóvétség az esküdtbírekekhez
utaltatik s most hasonló örömmel üdvözölte
azt a javaslatot, a mely a sajtóügyekről más-
képpen rendelkezik. A hivatásának megfelelően
akaró sajtó a társadalomnak valóságos lelki-
ismerete. A szabad, a független sajtónak az a

feladata, hogy az aranymérleggel egyenlő érzé-
kenységgel kísérelje a társadalom lelkiismeretét
és dicséreljen ott, ahol dicsérendőt talál, de
gyalázzon ott, ahol az emberek, vagy intézmé-
nyek erre éremesek. A hatalomnak nagyon
kényelmetlen az ilyen sajtó s neki csak az a
sajtó kell, a mely mint a tolvajlámpa, oda veti
világát, ahol ő a sötétben dolgozni akar. (Zajos
éljenzés balról.) Ennek a szabadsajtónak egyik
részecskéjét kéri most tőlünk a miniszter ur,
mint az orvos aki betegét amputálni akarja,
hogy életét megmentse. Ennek az orvosnak is
meg kell azonban gondolni, hogy van-e helye
amputációnak, mert ellenkező esetben nem gyó-
gyit, hanem gyilkol. (Általános helyeslés bal-
felől.)

Joggal meri állítani, hogy a tisztességes
sajtó a magánbecsületet csak nagy ritkán
támadja meg és még ritkább eset, hogy ilyen
esetben, a megbántott az esküdtéktől ne kapja
meg a kellő elégtételt. A közönség maga is
különbséget tesz a tisztességes és a reodber-
zsurnalisztika között s a tisztességtelen sajtó
dolgait nem írja a tisztességes sajtó rovására.
De tegyük fel az ellenkezőt, a bajokon akkor
sem lehet a 10-ik paragrafussal segíteni. Sok-
kal többet árt a sajtó a saját tekintélyének
akkor, amikor a hatalomnak hízlekedik szolgál-
jává aljasulva annak. Ezeknek a lapoknak
egyike írta Bánffyról azt, hogy beírta a nevét
a magyar politikai élet könyvébe azzal, hogy
a választásoknál az ellenzéket szétmorzsolta.
(Zaj baloldalon.)

Hock János: Be bizony!

Ragályi Lajos: A tisztességes sajtónak
soha sem szabad elfogultnak lenni, mert ez
ássa alá a tekintélyét igazán.

Hock János: Ez nem politika, hanem
gscheft!

Ragályi Lajos: A magánbecsületről be-
szél ezután s végül kijelenti, hogy nem fogadja
el a törvényjavaslatot. (Éljenzés balfelől.)

Biró Lajos: A javaslat által teremtett
helyzet nagyon nehéz, mert a magánbecsületet
definiálni rendkívül bajos dolog. A kormányról
azt mondja, hogy retraprád irányban halad, pe-
dig még nemrég nagyon is liberálisnak mon-
dotta magát. Elmondhatjuk a kormányról, hogy:
»jeune corotte, vicille biqotte!« (Nagy derült-
ség balfelől.) A sajtó apró kinövéséről beszél
ezután s azt mondja, hogyha minden intézmé-
nyünkben a köztisztességet neveljük, akkor
ezektől a kinövésektől nincs mit tartani. A ja-
vaslatot nem fogadja el.

Kristóffy József: Pártpolitikától menten,

kemény volt. Szemfüles mérnök barátunk észre
vett a színpad mellett egy párna félét s ügye-
sen kicsenve rá ült s mi irigykedve néztük
rajta keresztül a további folyományt.

Jött a 16 esztendő gyenge kis lány. Bi-
zony, ha előre meg nem mondják el sem hit-
tük volna, hogy 16 esztendő, jött a fiatal ga-
vallér is, ebből pedig a gavallért nem sejtettük
volna, mert eszmében, vászon nadrágban volt,
bár az igaz, hogy czilindert is viselt.

A kis leány a szemét törölte a gavallér
az orát fujta, aztán megcsókolták egymást és
sok badarságot össze beszéltek. Mire az első
felvonás véget ért.

Az az csak ért volna, de a kortina nem
akart leereszkedni. Sok hiába való ágaskodás
után ezen is a mérnök barátunk segített, kam-
pós botját bele akasztva, le bonyolította a sze-
repét nem tudó elő függőt.

Bonyodalom.

Most jött a második felvonás. A dekoráció
ugyan az volt, csak kissé komorabbnak tűnt
fel, mert az egyik gyertya kiégett.

Ismét az anyós jött. Kezében hatalmas
konyhakés villogott, ajkán pedig e szó dörgött:

— Haljon meg.

Hanem a gyerek nem volt sehol. Csakha-
mar futkozás hallatszott a színpad mögöl, ta-
nakodás — hol a gyerek? s mi tükön ültünk,
kivéve a mérnököt, aki párnán ült, mint fen-
tebb említve volt. De nem soká ült.

Egyszerre megakad az anyós szeme a mér-
nökön:

— Ott van! ott van! kiált vész jóslóan.
Mi fel ugráltunk, mert tisztára azt hittük hogy

megbolondult az anyós s most a mérnököt
saktolya le a bábu helyett. De egyik színész ki
bujt a színpad alatt s felkapta a párnát, mely
ebben a darabban nem párna volt hanem gye-
rek, fel nyújtotta az anyósnak. Ez markola-
tig döfte a párnába a kést annyit mondva.

— Nesze.

Erre a szóra két ordítás felelt. Egyiket a
szolgálat kész színész követte el, ezé volt a
prazli, melyet tulságos hevében megszurt az
anyós, a másikat a vendéglős bömbölte, kié
meg a párna volt.

— Jaj! az ujjam!

— Jaj! a párnám.

— Mit ordít a párnáért?! nekem van jo-
gom ordítani csak, kinek az ujjam vézik.

— Mit! Az ujjá be fórad, de a párna nem.

Megfizetik a párnát.

— Megfizetik az ujam.

Szörnyű lett a kraval. S mert »inter-duos
litigantes tertius gaudet« ránk fordult a rud.
Az urak követelték ez előadást, az urak
fizessenek.

Fizessék meg az ujam!

Fizessék ki a párnám!

Nem volt mit tenni — a botrányt el akar-
tuk kerülni. A párnáért 2 forintokat fizettünk,
az ujjért nem kötötték ugyan lófarkra a fami-
liánkat mint Zách Feliczánét, de fizetni kellett
érte egy zóna gulyást egy liter borral.

Busan távoztunk. Ez nem költői igazság
szolgáltatás. Itt nem a hős bűnhődött, hanem
a publikum.

Reggelre eltűntek a felvilágosodás fáklyai
s a ami-forintjaink velük. De legalább van mit
emlegetni mind ez ideig.

Köby.

tisztán a társadalmi érdekek szempontjából a következő tételt állítja fel, hogy a sajtószabadság alkotmányos közkinccs, a magánbecsület pedig az a polgári közkinccs, amelyet az államnak meg kell védenie. Elismeri hogy a K—h szabály nem nyújtja azt a korlátlan szabadságot a magánbecsület dolgaiban a sajtó munkásainak, mint a K—h törvények, de a magánbecsületet a magánérdek támadja meg, amelynek semmi közössége nincs a közérdekkel, sem a sajtószabadsággal. Az ilyen támadásoknak mindig a sajtó vállalja a kárát. A sajtónak számolni kell a magánjogokba való illetéktelen beavatkozásáért. Ha elejét nem veszik e támadásoknak a sajtó mely a közérdek temploma: a magánérdekek tőzsdéjévé lesz. (Baloldalon általános konverzáczió.)

Elnök (csenget, kiejti kezéből a csengőt, derültség.) Meszlényi képviselő urat rendre utasítom. Ne konverzáljanak kérem, hiszen ugyanis annyian vannak felírva, hogy mindenre jut elég észrevétel. (Derültség.)

Kristóffy József: 17 éves vidéki közpályáján azt a szomorú tanulságot szerezte, hogy a társadalmi konszolidáczióknak semmi sem állja jobban az útját, mint a nyomtatványok útján elkövetett izgalmas támadások. (Ugy van jobbról. ellenmondás balról.) Bármennyire tiszteli is a sajtót, csak addig becsüli, amíg nem a saját hasznára használja ki hatalmát, hanem embertársai jólétének előmozdítására.

Előtte tisztán áll az, hogy a sajtószabadság nem lesz megtámadva a 16-ik §. által. (Zaj és ellentmondások balfelől.) A javaslatot elfogadják.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Mezőssy Béla: Az eddigi alatt vita konstatálta azt, hogy a jelen törvényjavaslat visszaesést jelent. Az államtitkár ur azt mondta, hogy a törvényjavaslat az 1848-iki törvények megvalósítása. Földézi a 48-iki törvényhozás egyik emlékezetes mozzanatát. Ha a miniszter ur 1848-ban foglalta volna el azt a helyet, amelyet most betölt...

Lukács Gyula: Isten ments!

Mezőssy Béla: Akkor talán ugyanazt felelte volna az indítványra, mint most. De akkor ezt a helyet Deák Ferencz töltötte be s az egészen másként nyilatkozott. Nagy úr van a két miniszter gondolkodása között. Tiltakozik az ellen, hogy ennek a kormányának a gondolkodását az 1848-ikival takargassák. (Igaz, ugy van, haloldalon.) A magánbecsületről szól ezután. Elismeri, hogy a magánbecsület a szakbiróságnál gyorsabban talál elégtételt, de ez az előny nagyon csekély ahhoz képest, amilyen hátrányt a gondolat szabadság szenved a törvényjavaslat által. Kérdi, hogy az összes esküdtzéki verdiktek vétettek-e annyit a magánbecsületnek, mint ez a kormány a polgári becsületnek. Ne takarózzék ez a kormány a magánbecsülettel. (Igaz, ugy van.) Fejtegeti, hogy a köz- és magánbecsület között semmi különbség nincs s mindkettőnek egyforma védelemben kell részesülnie. A miniszter ur két héttel ezelőtt maga alkotta meg az esküdtbiróságok szervezetét és ha most egy idomtalan monstrummá gyurta össze, arról mi nem tehetünk, azért csak ő maga felelős. Kétségbe vonja azt ezek után, hogy a miniszternek fogalmi lennének a becsületről. A magyar sajtó becsülettel teljesítette kötelességét mindig és hogy megvédte az állami önállóságot, a magán és nemzeti becsületet, ez nem a tulajdon érdeme, hanem a saját becsülete. (Zajos helyeslés balfelől.) A miniszter ur csak nemrégiben pirulva vette kezébe a lapokat egy bizonyos ügyben, de nem pirult a fölött, hogy az az ember, akiről akkor irtak a lapok, mit követett el. Pedig bizony e fölött kellett volna pirulnia. Végül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Elnök: javasolja, hogy a vita megszakításával a hétfői ülésre a katonai javaslatok tűzessenek ki.

Nagyvárad város közügyei.

Nagyvárad város törvényhatóságának közgyűlése.

Egyhangú csendes közgyűlést tartott tegnap Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

Az elintézésre kitűzött 23 ügyet fél 5 órára letárgyalták.

A polgármesteri havi jelentés kapcsán **Gábel Jakab** terjesztett elő néhány figyelemre méltó, fontos kérdést a főkapitányhoz a Városliget érdekében, továbbá a biciklizők tulajdonosai ellen.

A betérjesztett kövezési programot agyon tárgyalták, sőt még a jövő hónapra is hagyták elmondandó szónoklatot, a program ellen.

Ugy látszik, komolyan kezdenek gondolkodni a város utcáinak rendezéséről.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Eöthly László elnöklete alatt jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Gyöngyösy Lajos, Guttmann József, Hlatky Endre, Kaczián Károly, Kékus Vidor, Dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Ritoók Zsigmond, Serdült Bálint, Dr. Sipos Árpád, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Dr. Várady Zsigmond, Schöpflin Ágoston, Andriská Károly, Beczkay Lajos, Bertsey György, Csobánecz Lajos, Déri János, Fekete László, Hoványi Géza, Kunyhósy János, Ländler Ferencz, Milibák József, Dr. Radó Ignác, Reismann Mór, Stern Hermann, Schütz Albert, Veisz Károly, Gábel Jakab, Dr. Moskovits József, Schvartz Antal, Smetka György, Ternyei Antal, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Bognár Sándor, Czeglédy Sándor, Deutsh K. Ignác, Dr. Döry József, Farkas Izidor, Hillinger, Lipót, Ifj. Kohn Sámuel, Kunz Gusztáv, Lévy Zsigmond, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Mihelli Adolf, Moskovits Mór, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Papp György, Reodes Vilmos, Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Dr. Vári Szabó Béla, Weiszlovits Adolf, Dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, aljegyző, Ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, Dr. Gram Károly, Sztarill János; Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését. A közigazgatásra vonatkozó adatokat már közöltük.

Megemlékezik a jelentés b. **Döry József** nyug. főispán elhunytáról s indítványozza, hogy emléket jegyzőkönyvileg örökítsék meg: a családhoz részvétíratot intézzenek. Bejelenti, miszerint az elhunyt koporsójára Nagyvárad város nevében koszorút helyezett; továbbá, hogy az elhunyt családja 100 forintot ajándékozott a város szegényeinek.

Végül bejelenti a polgármester, hogy egy magyar katonai iskola Nagyváradon fog felállítani s ennek területén a szükséges méréseket haladéktalanul megtették.

A polgármester havi jelentését tudomásul vették; b. **Döry József** emléket jegyzőkönyvben megörökítik: a családhoz részvétíratot, az adományért pedig köszönetet intéznek.

Gábel Jakab interpellácziója.

Gábel Jakab a polgármesteri jelentés kapcsán interpellálja a főkapitányt: tette-e már lépéseket a katonai parancsnokságnál, hogy a katonai dobosok és kürtösök a Városligetből eltávolítsanak s az induló hely mint gyermek játszótér az ifjuságnak átadassék.

Felemlítette továbbá, hogy a Bónai-kuthoz vezető sétányon a gyalog és lovakkal elvonuló katonák leszorítják a gyalogutról a sétáló közönséget.

Végül felhívja a főkapitány figyelmét arra, hogy a sétatereken a biciklizők veszélyeztetik a járóelők biztonságát.

Rimler Károly főkapitány válaszolt az interpellácziókra. Éppen egy nappal előbb irtát a Városliget és Bónai-kuti sétány ügyében a katonai parancsnoksághoz. Kész a katonaság jogtalan tullepését rendőri karhatalommal is meggátolni.

A kerékpározásnak a sétaterektől távoltartására ligetöröket alkalmaztak. — Különbben a kerékpározásra nézve már készített szabályrendeletet s azt közelebb előterjeszti. (Helyeslés.)

A főkapitány választát **Gábel Jakab** köszönettel tudomásul vette.

A tóglá és cserép méreteire nézve alkotott szabályrendelet jóváhagyását tudomásul vették.

A kormány üdvözlése.

Hlatky Endre és **Hoványi Géza** írásban terjesztették a törvényhatósági bizottság elé indítványukat, mely szerint a kormány illetve, a honvédelmi miniszter által a magyar katonai iskolák felállítására tárgyában előterjesztett törvényjavaslatokért feliratban üdvözlje Nagyvárad város törvényhatósága ugy az öszkormányt, valamint külön feliratban a honvédelmi minisztert.

Egyhangulag elfogadták az indítványt.

A közutak törzskönyvének hitelesítésére a közigazgatási bizottság részéről **Némethy Károly**, a törvényhatóság részéről **Dus László** főügyész küldettek ki. A hitelesítő bizottságban részt vesznek még a polgármester, mint elnök továbbá az állampilészeti hivatal kiküldöttei. Néhai Szeghalmi Bálint ingatlanából a városi vámház telkéhez 23 négyzögöl terület megvételét dlhatározták.

A tanács előterjesztette, hogy az ev. ref. felekezet ör-utczai telkét. a rajta levő iskolaépülettel, összesen 1568 négyöl területtel hajlandó 18.000 forinttal a városnak átadni, a községi elemi iskolák céljaira. A tanács a telek megvételét javasolja; a vételárat a rezsále kötvényekből fedezik.

A törvényhatóság egyhangulag, névszerinti szavazással elhatározta.

Az iskolaszéki tagok választása.

Dr. Sipos Árpád iskolaszéki elnök bejelentette, hogy az iskolaszéki tagok megbízatása e hónapban lejár, kéri a tagok választásának megejtését. — Kifogásolja dr. Sipos Árpád, hogy az új szervezeti szabályrendeletben az iskolaszék választott tagjainak száma 36 helylyett csak 26-ban van megállapítva, pedig a 36 tagra szükség van.

A tanács előterjeszti, hogy a régi szabályrendeletben is csak 26 választott iskolaszéki tag volt felvéve. Most is ennyit kér megválasztani, ugy is ezeken kívül a lelkészek tagjai az iskolaszéknek.

Sipos Árpád kéri most a 26 tag megválasztását s a szabályrendelet módosítása után később még 10 tag megválasztását.

A közgyűlés a 26 tagot megválasztotta, s elhatározta a szabályrendelet olyanképpen módosítását, hogy az iskolaszék 36 választott tagból áll. A módosítás jóváhagyása után még 10 tagot választanak.

Ezuttal a következő 26 tagot választották be az iskolaszékbe.

Auspitz Adolf, Beczkay Lajos, Böszörményi Géza, Bordé Ferencz, dr. Bulyovszky József, dr. Döry Eerencz, Gábel Jakab, Gálbory Sámuel, dr. Grósz Menyhért, Hegyesi Márton, Heringh Sándor, Hlatky Endre, Hoványi Géza, Kékuss Vitor, Kunyhósy János, dr. Márkus László, Mátéh Lajos, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Némethy Károly, Ritoók Zsigmond, dr. Sipos Árpád, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Váradi Mór.

A kövezési program.

Egyetlen kiválóbb tárgya volt a közgyűlésnek a kövezési program s az ennek keresztülvitelére felveendő kölcsön ügye.

A programot kinyomása után szétküldötték a városatyáknak, de abban halommal vannak a számhibák és tévedések, a melyet később javított ki a főszámvevő.

Kunyhóssy János kifogásolja, hogy csak 3 nappal előbb kapták kézhez a fontos előterjesztést, pedig teljesen tájékozva kellene lenni. De a szétküldött előterjesztés telve van számhibákkal. Ez okból indítványozza, hogy a kérdés tárgyalását halaszszák a jövő havi közgyűlésre.

Dr. **Bulyovszky József** a nyomtatványok szétküldéseért a városi munkák készítésével megbízott nyomdát okolja jövőre ilyen nem fog történi.

Különbösen is a kérdés tárgyalásának elhalasztása mellett van.

Dr. Várady Zsigmond elfogadja a halasztást. A betérjlesztett javaslatot különben is soha nem fogja megszavazni, mert azt a cél-talan kapkodó rendszert látja benne, a melyet tekintetben már régen követ Nagyvárad. Nincs összefüggés a kövezési munkákban. Ezután erősen beszél a műkő ellen. Vagy az egész városra kiterjedő, de legalább 10 évre szóló kövezési programot kíván s ezt indítványozza.

Ragány János ellenzi a dr. Várady Zsigmond indítványát. Hosszu időre egy hónap alatt nem lehet programot készíteni. A jövő havi közgyűlésen az ideai programot tárgyalják, hogy a legszükségesebb munkákat eszközöljék.

Déry János kijelentette, hogy a nyomtatványokban levő hibák a kéziratban voltak s így nem a nyomda hibás.

Hlatky Endre gondolkozott felette és sok hézagot talált az előterjesztésben. Így részletes adatok kellenének a tartozások lejárás idejéről, a kövezetvám bevételének összegéről. Kérdés az is, hogy minek a vasúthoz vezető utra aszfalt vagy műkő járda, mikor a város belterületén jó a kavics macadam; továbbá nem lehetne-e a vasúthoz vezető kocsit utat kevés költséggel kijavítani, a nagy befektetést igénylő új burkolás helyett. Mindezen és még más kérdésekre nézve szakértők véleménye szükséges. A polgármester elnöklete alatt egy bizottságot küldjenek ki, a melybe a tisztviselőknél kívül 20 bizottsági tagot válasszanak. Ez a bizottság dolgozzon ki 10 évre terjedő programot. A még ez évben szükséges munkálatokra nézve a jövő ülésen tegyenek előterjesztést.

Hlatky Endre indítványát elfogadták s a bizottságba a következő 20 tagot választották be:

Ritók Zsigmond, Hlatky Endre, Hoyányi Géza, Miskolczy Barna, Mezey Mihály, Sipos Árpád Szokolay Tamás, Várady Zsigmond, Berkovits Ferencz, Kunyhóssy János, Radó Ignác, Farkas Izidor, Miheli Adolf, Beczkay Lajos, Kunz Gusztáv, Guttmann József, Rendes Vilmos, Száhlender Károly, Rimánóczy Kálmán, Bozóky Béla.

*

Az épülő tüzelőlakanyát »Vilmos főherceg lakanyáinak« nevezték el. A Pecze rendezésre nézve elfogadták a tanács azon javaslatát, hogy szakértő mérnökök véleményét kérjék ki.

A szarvasmarha és sertés tenyésztésről szóló szabályrendeletet elfogadták.

Aggod Lajos temetési költségeire 100 frt halotti negyedét engedélyeztek.

A »Salferecz-alapítvány« oklevélét elfogadták.

Tenn Péter, Drille Miklós, Füchsel testvérek, Nagy Márton és a város között kötött szerződéseket jóváhagyták.

Hoyányi Géza és dr. Várady Zsigmond indítványozták, hogy a város a gázszerveződést mondja fel. Kapcsolatosan szóba jött a villamos társaság alakítása.

Az indítványt a jogügyi szakbizottságnak adták ki véleményezés végett.

Több tisztviselőnek szabadság időt engedélyeztek s ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 20-án. Az iparostanoncziskolák zár-
vizsgái.
Június 22-én. Zárvizsgák az »Orsolya zár-
dá-ban.
Június 12. Guttenberg Pál előadása a »Slöjd-
ról a »Kereskedelmi Csarnok« nagytermében.
Június 12—19. A főgymnázium zár-
vizsgái.
Június 13. A nagyvárad-i takarékpénztár jubi-
leumi közgyűlése d. e. 11 órakor.

Június 13. Utolsó nap a szállók peronosporá-
zására.

Június 14—30. Év végi alapvizsgálatok a jog-
akadémián.

Június 15. A »Szent László« nyomda évi
közgyűlése.

Június 16. Esküdtszéki tárgyalás a Vida-Pos-
pisc sajtóperben.

Június 16. Biharvármegye évnegyedes köz-
gyűlése.

Június 17—20. Iparostanoncz munka kiállítás.

Június 19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut
évi közgyűlése a vármegyei ház kistermében.

Június 23. Borlódán-Prodanovits sajtóper.

Június 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótár-
gyalás.

Július 4. A »Szigligeti Társaság« matinéja
Derecskén.

Június 19—29. A főreáliskola zár-
vizsgái.

* **A katonai iskola Nagyváradon.** Tegnap már részletesen megemlékeztünk a honvédelmi miniszter leiratáról, a mely szerint rövid időn hozzá akarnak kezdeni a katonai nevelő intézet építéséhez. Láhner Győző altábornagy egy katonai építész kíséretében ma, pénteken este érkezik Nagyváradra, hogy a szükséges tárgyalásokat megtartsák a várossal s a terv készítéséhez a szükséges terület felvételeket eszközöljék. — Busch Dávid főmérnök tegnap bevégezte a Rhedey kert mellett az iskola építésére kijelölt 20 hold területen a lejtmeréseket s a kémgyödrök által a talajvizsgálatot. A terület nagyrészt a bolgár kertészek birják. bérbe s jelenleg az egész terület be van vetve. A bolgárok a mérések által okozott károkat a várostól kártérítést követelnek. Tegnap délután ez okból fenn jártak a polgármesternél.

* **Makróczy Gábor emléke.** A premontrei rend nagyvárad-i főgymnáziumának ifjusági majális rendező bizottsága tegnap tartott gyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy a majális rendezésére befolyt összegből fennmaradt 108 korona 76 fillért szeretett volt tanára áldott emlékü Makróczy F. Gábor emlékére volt tanítványai által létesített nemes czélu alapítványhoz csatolja s a határozat értelmében a fenti összeget Kotunovics Sándor, a főgymnáziumi igazgató kezébe juttatta.

* **A nagyvárad-i katonai akadémia.** Tegnap lapunkban a nagyvárad-i katonai akadémiáról irt cikkünkben említettük, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter felfogja szőlíteni a városokat és törvényhatóságokat, hogy tegyenek ez intézetek számára alapítványokat, hogy a szegénysorsu, intelligens szülők gyermekei minél nagyobb számban legyenek felvehetők. Mint értesülünk, egy alapítványnak összege 5000 frtban lesz megállapítva, melynek kamatja még 4% mellett is meghozza azon 200 frtot, melybe egy-egy növendék évi ellátása fog kerülni azon összegben kívül, melyet az állam ad. Biharvármegye szeptemberi közgyűlésében fog a felett határozni, hogy tegyen-e alapítványt vagy nem?

* **A tisztikar nyári mulatsága.** A helyben állomásozó katonai tisztikar erősen készül az első nyári táncestélyre, mely június 19-én szombaton lesz a Püspökfürdőben. Az indulás kinek-kinek tetszése szerinti időben, azonban a résztvevő zöme a délután 4 óra 45 perczkor induló vonattal fog kivonulni, s éjjel 12 órakor külön vonat jön be a városba. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy egyszerű karton ruhában jelenjenek meg. Meghívókat nem bocsátanak ki ez alkalomra, hanem részt vehetnek azok, akik a téli táncestélyre kaptak meghívót. A mulatság minden esetre egyike lesz a nyár legszebb estélyének.

* **A megyei utak rosszasága.** Már bocsánatot kell kérnünk olvasóinktól, hogy megint a megyei utakról írunk, de bár mi magunk is unni kezdjük, nem tehetünk róla, pedig szeretnők, ha meglehetne szüntetni e rovatot. De a megyéhez tegnap jött egyik szomszédos megye átirata készlet ezentul hozzá szólni e tárgyhoz. Szilágymegye ugyanis arról értesítette a megyét, hogy a Margitta felé vezető országutat egészen Biharvármegye határáig kiépítette, fel-

kéri azért a törvényhatóságokat, hogy építsék már most ők ki annak biharmegyei folytatását egész Margitáig Szóval minden oldalról ösztökélik a megyét az ut javításra, a miniszter, a szomszédmegyék, a községek, a sajtó. De hiába. Kíváncsiak vagyunk, hogy mi lesz e sok nógatásnak a vége?

* **A diploma nélküli tanítók ellen.** Szinte csodálatos, hogy manapság, midőn oly nagy az állástkereső tanítók száma, még vannak községek, hol nemcsak oklevél nélküli tanítók működnek, hanem olyan egyének, kiknek intelligenciája az írás és olvasás mesterségén kívül alig terjed ki többre. Biharvármegyeben is van 8—10 ilyen falu, hol ilyen egyszerű paraszt emberek verik be a gyermekek fejébe a tudományt, kik azt sem tudják, mi fán terem a diploma. Épen tegnap hoztunk egy ilyen esetről hírt, mely a megyei közg. bizottsági ülésen került szóba. Ez eset folytán Sipos Orbán kir. tanfelügyelő szigorubbán szándékozik fellépni ellenük, hogy mikor az állam által tervbe vett új népiskolák felállíthatók lesznek, már egyetlen ilyen tanító se legyen. E czélból Sipos legelőbb is összefogja állítani e diploma nélküli tanítók névjegyzékét.

* **Halottkémi állás szervezése.** Dr. Hoyányi Ferencz városi főorvos gyökeresen megakarja oldani Nagyváradon a halottkémi ügyét. Beadványt intézett a városhoz, a melyben kéri egy halottkémi állás rendszeresítését, évi 450 frt. fizetés és 150 frt fuvar átalánnyal. A halottkém teljesítene a járványkórház kezelését s ez által a kerületi orvosok ennek gendozása alól felmentetnének.

* **Eljegyzés.** A városunkban is jól ismert gróf Porcia Lajos honvédhuszárhadnagy a napokban tartotta eljegyzését Arad megye és városának főispánja: Fábián Lászlónak szép és nagyműveltségű leányával: Ellával.

* **A Gergely-féle naptár Bulgáriában.** A bolgár kormány törvényjavaslatot dolgozott ki, a melynek értelmében a fejedelemség egész területén a Gergely-féle naptárt léptetik életbe. A javaslat szerint 1898. évi február 14-től kezdve a Gergely-féle naptár lesz a hivatalos állami naptár; e naptól kezdve valamennyi állami okirat, minden szerződés, váltó vagy más üzleti okmány, a születési, esketési és házassági bizonylatok a nyugat-európai időszámítás szerint állítandók ki. A posta és táviró igazgatóság, valamint a vasutak is eszerint fognak berendezkedni. A bolgár egyházak szabadságában áll az új állami naptárt elfogadni vagy pedig egy ideig még a görög naptárt megtartani. Fel fogják azonban hívni az egyházat, hogy tanulmányozza a módozatokat, a melyek szerint az új naptárt 1900-ig az egyházban is életbe lehessen léptetni.

* **Századvégi gyorsaság.** Ökrös és Tenke biharmegyei községek közt csak 17 kilométer a távolság, mégis a posta csak 4 nap alatt ér egyik községtől a másikig, míg ugyanazon idő alatt egy levél Konstantinápolytól Londonig megy. Az ökrösieknek ez a közlekedés rendkívül kellemetlen, mivel Tenkén van a járásbíróóságuk, adóhivataluk és pénzügyintézetük, képzelhető tehát, hogy mily meglepetést keltett, midőn a nagyvárad-i postaigazgatóság bejelentette, hogy most még ezt a csiga postát is beakarja szüntetni. A község a megyéhez fordult, mely ez ügyben előterjesztést tesz a miniszterhez s nemcsak a posta további fenntartását, de annak gyorsítását is fogja kérni.

* **Magyar orvos a görög csatatéren.** Major Ferencz dr. országgyűlési képviselő és hírneves operatuer, a ki körülbelül egy hónapig Athénbe időzött, már utban van hazafelé és e hónap 12—13-ára már Budapestre érkezik. Major dr. f. hó. 4-én indult el Athénből és bucsuzása alkalmával az ottani előkelő körök igen szívélyes ovációkban részesítették. Ugy az országos nőegylet, mint a vörös kereszt egylet is küldöttségileg bucsuzott el tőle és sikeres orvosi működéséért, valamint áldozatkészségeért köszönő és hála feliratot intéztek hozzá azonkívül a Thessalia korház-hajó előjárósága szintén egy kitüntető okmányt nyújtott át neki a hajón telyesített fontos sebészeti mű-

ködéseért, Midőn pedig a hajóra szállt, a legelőkelőbb görög családok kísérték oda és egy hatalmas virágokrétával lepték őt meg. Major dr. legtöbbit a trónörökösné vádnöksége alatt álló Pály-féle kórházban foglalatokodott, a honnan egy igen érdekes epizódot beszél el. A sebesültek közt ugyanis, a kiket a harcztérről szállítottak a kórházba, volt egy 18 éves E w s o n e v ű f i a t a l l e á n y is, a ki mint közkatona küzdött fivére oldala mellett egész a trikalai csatáig, a hol megsebesült. Fivérével együtt, mint árva gyerekek nőttek fel és annyira szerették egymást, hogy nem tudtak elválni. Midőn tehát fivére nem akart egyedül a háboruba menni, ő is katonának öltözött és követte őt a golyózáporban. Trikala mellett aztán egy ágyugolyó czombját tájálta és elesett Fivére akkor hátára vette és úgy czipelte 8 napig, mig nem az ellenség üldözése elől Domokosza ért vele. Itt a leányt a tábori kórházba vitték és innen szállították Lámiába később pedig Athenbe. Fivére, miután látta, hogy a leány gondos kezelés alatt van, ismét kardot kötött s visszasielt a táborba tovább harcolni. A hős leány, — a kit Major operált — 2—3 hét alatt teljesen felgyógyul, alig várja, hogy talpra állhasson és visszamehessen fivére oldala mellé tovább harcolni. Mindaddig, míg a kórházba nem került, senkisé tudta róla, hogy nő, annyira férfias, bátor kifejezésű arca van. A kórházban büszkén beszélte kezelő orvosainak, hogy tiz törököt küldött a másvilágra.

* **Védekezés a más kárára.** A v. velenzei gör. kel. és ev. ref. felekezetek földjeit a Körözs nagyon rongálta, már jókora területet elmosott. A víz rakoncátlanokodását az idézi elő, hogy az átalellenben fekvő szőlők alyán a Körözsbe nagy gátat vetett Grünwald Simon szőlőtulajdonos s ez által át csap a víz a tulsó oldalra. H o r v á t Endre gör. kel. lelkész tegnap beadványt intézett a melyben kéri a Körözsbe épített gát elbontását.

* **Bicskás hős.** Körözs-Tarjánban tegnapelőtt P é k István házában eljegyzési lakoma és táncmulatság volt, hol találkoztak R e i c h l i János és H o r v á t Lajos, kik mindketten egy leányba voltak szerelmesek s e miatt régebb idő óta ellenséges lábon állottak egymással. Midőn Horváth az egyik táncban éppen azzal a leánnyal táncolt, kit mindketten közösen szerettek, Reichli Jánost a féltékenységi bosszu úgy elfogta, hogy nem tudván magán uralkodni, szerelmes társát Horváthot tánc közben bicskájával mellbe és czombon szurta és a szobából kirohant; a vértől elborított legényt nyomban ápolás alá vették, Reichlit pedig a csendörök bekísérték a kir. ügyészhez.

* **Vérré vált árvíz.** Az árvíz pusztításai borzasztó romlás okozták egy Békés-csabai jóra való földmives családnak. Haimbach Mihály, kinek egész vagyonát tönkretette az árvíz, termése elpusztult, bánatában és kétségbeesésében kiirtotta egész családját. Előbb áldott állapotban levő nejét s három éves gyermekét fojtotta meg, aztán önmagát fölakasztotta, Levelet hagyott hátra, melyben megírta tettének okát.

* **Megmérgezett család.** Lapunk tegnapi számában közölt dráma befejezést nyert. Apáti községben a mérgezés áldozatául esett az a két ártatlan gyermek is, kiknek az anyjukat már el is temették. — Mint levelezőnk írja, — rémes látványt nyújtott a három halott, kiknek arcaikon jéggé meredt az a kín, mely megölte őket. Mind három áldozatot felbontották. A rendőség erőlyesen nyomozza a tetteseket kik nem tudni miokból egyszerre három embert irtottak ki a földről.

* **Sikkasztó kocsis legény.** Makari Imrénének hívják ezt a derék legényt. A gazdája elküldte egy tiz forintossal váltatni. Egy kissé sokáig talált ott maradni a boltosnál. Jó három óra mulva tántorgott csak haza alaposan becsipve. A pénz egy részének nyakára hágott. minek folytán a rendőséghez feljelentették az esetet. A derék legényt bevitték aztán egy kocsit jőzanodni.

* **Elveszett.** Tegnap délelőtt a „Szent-László“ téren egy értékes arany lánc, egy zsűzsuval elveszett. A megtaláló, illő jutalomba részesül, ha tulajdonosa kezeihez juttatja az elveszett portékát, — a rendőség útján.

* **Purger J. Gróden-ben (Tirol.)** Gyakran küldözgeti e híres tiroli szobrászati cég sárga hirdető lapjait újságainknak; mostanában azonban nem annonce-al, hanem egy szép faragott festett feszülettel lepte meg szerkesztőségünket, amely nagyságához képest iskolák, egyleti helyiségek szobák díszül kiválóan alkalmas. No de nagysága legkisebb érdeme; mi inkább tökéletes, művészi kivitelét akarjuk ezuttal megdicsérsni, melylyel kiválik a chablon szerű feszületek sorából. A kiváló, nagytekintélyű céget a legmelegebben ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Egy ilyen feszületnek, mely szerkesztőségünkben megtekinthető, ára 8 frt. Ajánljuk különösen az iskolák igazgatóinak.

A „Nagyvárad takarékpénztár“ jubileuma.

— Vasárnapi ünnepély. —

Vasárnap üli Nagyvárad egyik legtekintélyesebb s legöregebb pénztárat fennállásának 50-ik évfordulóját. Az ünnepély jelentőségét s az intézet történetét vasárnapi számunkban bőven méltatni fogjuk, ez alkalommal csak annyit említnék meg, hogy az igazgatóság a takarékpénztár történetében mintegy korszakot alkotó ünnepély alkalmából rendkívüli közgyűlésre hívta össze a részvényeseket vasárnap d. e. 11 órára.

A közgyűlés programja a következő:

1. Elnöki megnyitó tartja Sal Ferencz igazgatóság előterjesztése a takarékpénztár 50 éves jubileuma alkalmából az intézet által teendő alapítványokról.
3. Hoványi Géza vezérigazgatónak a takarékpénztár 50 éves történetét méltató beszéde.
4. Esetleges indítványok.

Közgyűlés után az összes részvényesek, az igazgatóság és a tisztviselők, valamint a sajtó képviselői a nagypiac térről induló közúti vasúttal kirándulnak a Szent-László fürdőbe hol délután 1/2 2-kor nagy kankett lesz.

A részvényesek saját nevükkel ellátott egy-egy példányt kapnak a jubileum napján megjelenendő fényesen kiállított díszműből, mely a Nagyvárad takarékpénztár 50 éves történetét írja le. A mű szerzője Dr. B o z ó k y Alajos kir. jogakadémiai igazgató. A rendkívül díszes mű külső kiállítása a Láng József helybeli nyomdáját dicséri. A műre egyébként még visszatérünk.

Levél a megyei utakról.

Kedves Szerkesztő ur!

Ázsia állapotokról irni túlhaladt álláspont, a mai kor gyermeke hasonlatokért a legsötétebb Afrikába utazik, ám ha a hegyközi községi és megyei utakról akarok hü képet nyújtani egy új világrészt kellene felfedezni, melyhez képest Afrika olyan mint Páris Kövágóhoz képest.

Tehát Kövára utaztam 1897 Pünk. II-ik napján miután régi patriarchális szokás szerint testamentumot készítettem, s minden egyéb dolgaimat elrendeztem, arra az esetre ha az Ur Istennek úgy tetszenék, hogy az uton stb.

Kövára minden különösebb haj nélkül eljutottam. Mert azt nem is számítottam, hogy a fogház előtt, úgy szintén Nagy-Tótfalu határában kocsistul, lovastul usztunk Nagy-Tótfalun tul pedig a göröngyök mind a két fel hagót le törték, meg hogy három patkót húzott le a sár a két tó lábáról.

Kövágon a fő utcán azonban majd megadtam árát merészségemnek. A sár teteje u, i is száraz, alól azonban az eht latyak minden kfnő tulajdonságait fokozott mérben bírja. Elkezdünk sülyedni, a kocsis hajó képét nyújtja, kocsisom a rettentetlen hajós kapitányt én a kétségbeesett utasokat képviseltem, a lovak a lovak? azok pedig szegények élültek. És most megkezdődtek a mentési mun-

kálátok. A jámbor tótok ökröket fogtak a lovak elé. No hisz csak csak az kellett! Mondjam? ne mondjam? Biz az atyafiak büszkeségei és ott eviezkéltek a szurok sárban. Summa summarum ökröket, lovakat és kocsit csapófakkal mentettek ki a biztos veszedelemből. Most kocsim a kovácsnál szánandó állapotban, lovaim az istállóban siralmas bőr folytonossági hiányokkal ékesedve, állanak magam pedig ülök meg fejteneő azt a nagy problémát, hogy tulajdonképen miért fizetünk mi olyan rengeteg nagy ut adót?

Ki a hibás? Nem érzem magam feljogosítva kutatni. Csuk annyit jegyzek meg, hogy az ut fellett mindenütt homok kő hegy emelkedik. A homokkőszikla darabokat csak ép, hogy lekellene az utra görgetni. Ezek után esőndes részvétet várva kedves szerkesztő ur maradtam

tisztelettel,

r. l. illetve tótleleki.

TANÜGY.

Vizsgálatok a kir. jogakadémián. Tegnap reggel kezdődtek a helybeli kir. kath. jogakadémián az alapvizsgálatok. Az első nap eredménye igen fényes, a mennyiben pl. 6 első alapvizsgáló közül 4 kitüntetéssel tette le a vizsgálatokat. Az idej tanévben egyébként rendkívül nagy számban jelentkeztek a vizsgázók, míg eddig évenként rendszeren csak 50—60-an tettek vizsgálatot, addig az idén már több mint 100 jelentkező vizsgázott. E hírrel kapcsolatosan rektifikáljuk egyik multkori számunkban becsusztott tévedésünket, melyben a vizsgálatok véghatár idejéül június 30-át jeleztek, a vizsgálatok június 24-éig fognak tartani. — A kitüntetéssel vizsgázók nevei a közoktatásügyi miniszter rendelete szerint a »Budapesti Közöny«-ben és a helybeli lapokban közé fognak tétetni.

A Nagyvárad nőipariskola zárvizsgái. A nagyvárad államilag segélyezett nyilvános nőipariskola f. hó 30-án tartja zárvizsgáját. A növendékek által az év folyamán készített tárgyak kiállítása pedig egészen július 10-ig lesz nyitva. — Az iskolának 5 szakosztálya van, u. m. fehérvarró, felsőruhavarró, fehér és színes mühimző, divatáru czikkeket készítő s porcellán festő osztály. Ezekben az osztályokban készített igen szép és elegans tárgyak lesznek kiállítva, melyek eladók is lesznek. A rövid idő óta fennálló iskola első évi eredménye elé nagy várakozással nézünk.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Niobe másodsor. Tegnap este ismét ez a pompás angol bohózat került színre. A közönség igen jól mulatott a darab kedves bohóságain s a darab főbb szereplőit, P a u l a y n é t és K ö v e s s y t kik jeles játékkal legjobban kiváltak, többször nyílt czimen is megtapsolta.

Ma két operette megy a »Szép Ga'athea« és a »Pajkos diákok.«

Igazságszolgáltatás.

Elítelt szállhámos.

Matuschek Ferencz aféle kemény gyerek volt, akárcsak S i m a y Gyula.

Akit lehetett, azt igyekezett menthetetlenül becsapni. Nagy munkájában egyszer hírlapírónak, majd földbirtokosnak, tartalékos hadnagyának stb. adta ki magát s így élte világát, akár csak hal a vízben.

Legutóbb Sarkadon volt jegyzői irnok, de itt sem becsülte meg magát, hanem folyton azon spekulált, hogy miként lehetne valami jó üzletre tenni szert.

Egy pokoli gondolat csillámlott meg agyában s levelet irt egy pesti jónevű ékszerésznek melyben egy csomó ékszer leküldését kéri ő a tartalékos, hadnagy és földbirtokos, ez ékszerekből majd választ, a többit pedig visszaküldi

Az ékszerészt kecségtető ígéréttel befonta s ez csakugyan leküldött egy csapat arany nemüt.

A jegyzői irnok ur örömeiben mit tehetett volna mást, minthogy az egészet elzalogosítsa és elhimpolja.

Igy került a törvényszék elé s tegnap itélt felette a nagyváradi törvényszék.

Daszára összes fufangjának és tagadásának a törvényszék bűnösnek mondta ki, s egy és fél évi börtönnel sújtotta a vádlottat. Megapellálta.

IPARÜGY.

Felhívás az iparos polgárokhoz.

A kézi munkára nevelő országos egyesület nagyszaktudományjal bíró igazgatója Guttenberg Pál ur e hó 12-én szombaton delelőtt 11 órakor a »Kereskedelmi Csarnok« disztermében szabad előadást tart a »Slöjd« (kézügyességi oktatás) mai rendkívül fejlett állapotáról és befolyásáról a népnevelési, ipari, gazdasági és általában a szociális életre. Előadásában különös figyelembe részesíti a női probléma annyira korszerű és nagy fontosságú ügyét.

Ezen érdekes, de különösen a nők házi kiképzését elősegítő kézi ügyesség bemutatása és annak mi módon leendő elsajátítása magában oly valami új és korszerű, a melyről eddig fogalommal nem bírtunk.

De fontos ezen előadás már azon oknál fogva is, hogy a női kézi ipar könnyű elsajátítása mily életfentartási biztosítást nyújthat, de legjobban szerezhetnek az illető körök alapos meggyőződést arról is, miszerint mily nagy hézagot volna hivatva pótolni városunkban egy szakszerűen berendezett női ipariskola létesítése, szemben a társadalomra már eddig is felerőszkölt feles számú felsőbb leányiskolákkal.

Ennélfogva mély tisztelem kifejezése mellett felkérem iparos polgártársaimat, különösen családjuk női tagját, miszerint ezen ritka, eseményszámba vehető előadáson tüntető nagy számban részt venni már azért is sziveskedjenek, mert ezáltal tanujelét fogják adni annak, miszerint ezen korszerű, az életfentartását biztosító tudomány elsajátításában reszüket kivenni akarják és hogy annak felfogására kellő műveltséggel is bírnak.

A nagyszámmal leendő megjelenésre az érdekelteket ismételtelen felkérve. maradtam Nagyváradon, 1897 június 9.

Hazafias üevözlettel

Bertsey György,
ipartestületi elnök,

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

43.

XII.

Másnap reggel, mikor reggelire összejöttek Daisy még merészebb kiállhatatlanabb lett, mint este volt. Követelte, először neki szolgálnak, a tojást a földhöz vágta mert nem izlése szerint volt megfőzve, sonkát és füstölt húst hozatott magának; mikor pedig elébe tették szidta.

Leonora sápadt izgatott volt, Vilmos ilyenek soha sem látta, reszketett, ajkai mvzogtak mintha mondani akart volna valamit, de mégis visszatartotta.

Vilmos nagyon nyugodtan ült ott, mintha vak és süket lett volna, Leonorával beszélt ki ugyan csak iparkodott, hogy elrejtse bosszúságát vigyázott minden szavára de azért a Daisy illetlenkedéseit nem vesztette el szeme elől.

A lányka mereven ült székén akkor is, mikor a reggelinek vége volt s olyan arczkifejezést csinált, mintha mondta volna. Tudom szeretnétek, ha kimennék, de itt maradok, és egyedül csak nekem van jogom hozzá, hogy itt maradjak, ha terhetekre vagyok, tessék tovább állni, minél hamarabb, annál jobb.

Végre Vilmos megszólalt inkább Daisy, mint testvére felé fordulva.

— Mikor kezdi meg Mac Dunolly kisasszony a tanulást?

A gyermek gunyosan nevetett: Leonora felelt a kérdésre, haragját elnyomva?

— Még ma irok mac Dunolly urnak, hogy én fölösleges vagyok itt, mivel Daisy nem akar tanulni.

— Ejnye Daisy — ugy-e megengedi, hogy így szólítsam? — ez nem lehet komoly szándéka? Csak nem akarja atyját magára haragítani magamagának a legnagyobb kárt okozni, mikor még annyi pótolni valója van.

Daisy szemei szikráztak, ajkai reszkettek, barna arca réz színűre változott.

— Ezért jött ide — kiáltott rá angolul — nyomorék! szépséges testvére már nem bírja magában. Nem kell nekem nevelőnőül, a ravasz kigyó, inkább a vízbe ugrom, minthogy tőle tanuljak valamit. Csak azért jött ide, hogy tele egye, igya magát, az én kocsimon kocscikázhasson, nem, hogy nekem szolgáljon. Mindjárt észrevettem. És hogy látja, tőle semmit sem akarok tanulni, magától sem, akkor inkább...

Felragadott egy kést, czélezott, mintha a szobába akarta volna dobni. Leonora gyorsan oda ugrott, kicsavarta kezéből a kést.

— Ez bolond, kényszer-zubbonyt kell ráhuzni — kiáltott — Duin kisasszony, Duin kisasszony!!

Olyan erővel fogta lányka kezét, hogy az hiába ordított, rugkapált nem tudta magát kiszabadítani.

— Vilmos kérlek menj! Iszonyatos lesz, ha most elszabadul! — kiáltott bátyjának.

Vilmos felállott, könnyek csillogtak szemében, a tehetetlenség könyei, hogy ugy kell végignéznie, hogy a két leány, kik közül az egyik még gyermek, egymással birkoznak és nem választhatja el őket.

Hátat fordított nekik, mankóival kifele ment, már a márványfolyóson volt, mikor Daisy kiszabadította magát. Leonora, a hogy csak birt, ugy sikoltott.

— Segítség! Segítség!

Azt várta, hogy Daisy ismét kést fog s rárohan, e pillanatban minden fényt és pompát szivesen odaadott volna, csak hogy megszabadulhasson.

Azonban várakozása ellenére Daisy többé rá sem nézett; ökölbe szorított kezekkel rohant a folyósora, hol szegény Vilmos nehezen vándszorgott előre. A nélkül, hogy jobbra vagy balra nézett volna, egyenesen neki! Vilmos elbukott reszkető kezeiből kihullottak a mankók, fejét nagyon a márványhoz vágta.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A király utja.

Bécs, június 10. (Saj. tud. táv.) A király ma Ferencz Salvator és Mária Valéria látogatására Lichtenyngbe utazot, honnan szombat este tér vissza Bécsbe.

A kath. atonomia.

Budapest, június 10. (Saját tud. távirata.) A hercegprimás a katolikus atonomia szervező kongressusára küldendő képviselők választóinak összeírása kezdetét e hó 24-ére tűzte ki. A határidők azonban aiig tartják meg, mert a kath. közönség teljesen tájékozatlan még a tenni valók felől. Bogisich Mihály e. sz. esperes a kerület papságának az atonomia ügyében tegnap tartott értekezletén ugyan már szóba hozta a jelölést, de a nagy többség mellőzte az ajánlatot mivel a kongressusra küldendő képviselő személyére nézve szükségesnek tartják a választó közönséggel való előzetes megállapodást is.

Eskütétel az udvarnál.

Bécs, június 10 (Saját tudósítónk távirata.) Ő Felsége ma délelőtt a nyilvános kihallgatások megelőzőleg Tarkovich József belügyminiszteri államtitkár és Fabinyi Lajos kassai hadtestparancsnok titkos tanácsosi esküjét fogadta

Ezen ünnepélyes szertartásnál Goluchovszky külügyminiszter és gr. Abensterg Fraun főkamárás működtek közre Az esküt Schultes Károly lovag olvasta fel. A kihallgatáson Ő Felsége Kathrein osztr. képviselőházi elnököt is fogadta.

A király dédapa.

Budapest, június 10. (Saját tud. távirata.) Ő Felsége unokájának Sénfried bárónának kis leánya születet, ugy az anya, mint az ujszülött jól érzik magukat. A kis leány keresztapja maga a koronás dédapa lesz.

A Czár öröme.

Budapest, jun. (Saj. tud. táv.) Szentpéterváron nagy az öröm, — a cárné ma reggel egy kis nagyhercegnőnek adott életet.

Ferdinánd gyanuban.

Budapest, jun. 10. (Saj. tud. táv.) A török nagyvezér azzal a javaslattal járult a szultán elé, hogy Ferdinánd bolgár fejedelmet, gyanus viselkedése miatt, kelet-ruméliai főkormányzói állásától mozdítsa el a szultán s helyét egyik török herceggel töltsse be.

A szultán még nem döntött.

A szóflai büntény aldozata.

Budapest, június 10 (Saját tudós táv.) Szófiában megölt orfeumi énekesnő Simon Anna hozzátartozóit már kipuhatolta a rendőrség, — atyja Simon Péter nagy-komlósi ember, ki ez idő szerint Budapesten, testvérénél, Simon István fűszerkereskedőnél raktáros.

Négyezer forintos ékszerlopás.

Budapest, június 10. (Saját tud. távirata.) Bohegisni Tituszné római magánzó, midőn Bécsből Budapestre hajón érkezett a Birstol szállóba szállt. Itt átvizsgálta holmijait és ijedten tapasztalta, hogy börtáskájában elhelyezett 4000 frt értékű ékszerei hiányzanak. A rendőrség megindította a nyomozást megállapította, hogy az ékszereket Léderer Ármín dejtári szül. 24 éves pinczér lopta el és lakásán az ékszereket meg is találták. Átkisérték az ügyészéghhez.

Néplázadás.

Nógybecskerek június 10. (Saj. tud. táv.) A torontálmegyei Eleméren Lövy bérlő egy cséplőgépet a felázott legelőn át akart vontatni, amiben a földühödt nép meggátolta.

A csendőrök közül kettőt az elvakult tömeg agyonlőtt s a nép közül is többen megsebesültek. köztük kettő halálosan.

A kolera.

Konstantinápoly, június 10. (Saj. tud. táv.) Megerősítik, hogy Dsidak-ban kolera esetek fordultak elő. Az egészségügyi tanács 21 napi vesztegzárt rendelt el a Dsidakból érkező árukra. A kolera színhelyére egy orvosi bizottság küldetett ki.

A helyzet görögországban.

Athén, jun. 9. (Saj. tud. táv.) A hadügyminiszter az 1885-iki tartalékos korosztályt szabadságolta. A törökök a Lámia melletti Divri közéget felgyújtották, különben pedig napról-napra megsértik a semlegességi zónát s a protestálást ez ellen semmibe sem veszik. Tsamadas hadügyminiszter a Termopylékben a csapatok szemléjét folytatja. A görög kormány a hatalmak figyelmét arra hívja fel, hogy a törökök nagy csapatösszpontosításokat tesznek Thessáliában s nem engedik be a görög hajókat az ambrakiai öbölbe. A lapok az autonómia elfogadását tanácsolják a krétaiaknak, ha majd a törökök kivonulnak a szigetről.

Tiltakozás az új határ ellen.

Athén, jun. 10. (Saj. tud. táv.) A lapok tiltakoznak ama hírek ellen, mintha újabb határ kiigazításról volna szó, melynek alapelve az lenne, hogy a görögök a Peneios folyó balpartjára terjedő területéről lemondanának, Trikalát is beleértve.

Hírek a görög fővárosból.

Athén, június 10. (Saj. tudósítók táv.) Melas az »Asty« cz. laphoz intézett levelében tagadja, hogy elnöke lenne a Ethnike Hetáiriának. Ezen társaság számadásainak hitelítésére egy háromtagú bizottság választott, közte a társaság egyik tagja is. A trónörökösne a sebesültek ápolása végett szükséges szerekkel Aghia Marinóba utazott. Eugénia császárné ma látogatást tett a királyi családnál, melynek tiszteletére holnap a »Thisbe« hajón villásreggeli ad.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 39-ik szám.

Bérlet 39-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

Nagyvárad, 1897. évi június 11-én,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

SZÉP GALATHEA.

Operette 1 felvonásban.

Ezután:

PAJKOS DIÁKOK.

Operette 2 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton, bérletfolyamban

PAULAYNÉ ADORJÁN BERTA **urnő**,
a nemzeti színház művésznőjének felléptével.

A VASGYÁROS.

Ohnet színműve.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. A nagyvárad szőlőbirtokosság tudomására hozatik, hogy a nagyvárad amerikai szőlőtelepen a napszám e héten h e t v e n krajczárral fizettetik. Nagyvárad 1897 június 10. M á r k u s János hegy-biró.

Aratógép verseny. Julius hó 6. és 7. napján Mezőhegyesen igen érdekesnek ígérkező aratógép-verseny lesz. A versenyt a csanád-megyei gazeasági egyesület az országos magyar gazdasági egyesülettel, mint a gazdasági egyesületek szövetségének központjával rendezik.

Nagyvárad hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacton 1897. június hó 8-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7.40 Uj buza 7.20 Kétsz. buza 5.80—5.60 Rozs 5.70—5.50 Arpa 4.10—4.00. Zab 5.20—5.10 Tengeri 4.10 uj 3.90 Borsó 15.—
Lencse 16.00 Bab 8.00. Köleskása 12.00 Burgonya 2.30. 100 kiló Lángliszt 13.20. Zsemlyelisz 12.—
Fehérkenyér liszt 11.40 Barnakenyér liszt 10.40 széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.50 Szalona 57.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —04. 1 köbm. bikkfa 3.10, tölgyfa 2.90 cserfa 3.35 100 kiló Marha hus —52, Öntött gyertya —54, Lámpaolaj —50. 1 liter 0-bor —50. Uj-bor —40, Pálinka —34, Szilva pálinka—80, Szesz —85. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 25—, olvaszt. fagyú 35—, szappan 25.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter 0-bor 31.00 uj bor. 21.—, méz 1.30, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 7.60 köles 6.00 repeze 12.50, dió 19.—, mogyoró —, aszu szilva 22.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 12, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 25, bors 1.10, paprika 1.30 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —, frtig, 1 mm. Lóhere ——— 1 mm Burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi június hó 8-ról: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 350 hltr, árpa 100 hlté zab 100 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 350 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 26 drb, félhizott 30, sovány 50, süldő 80, malacz 150, hizott marha 6, jármás ökör 245 fejős tehén 190, borju 100, bivaly 2, juh és kecske 500 ló 135.

Marha ártáblázat 1897. június hó 8-ról egy pár első rendű jármás ökör 300—355 egy pár másodrendű jármás ökör 220. 280 egy pár harmadrendű jármás ökör 150. 215. 1 pár fejős tehén 115—215. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—90 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—65. 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 18—24 1 drb. egy éves borju 25—34. két éves borju 34—56 1 pár hizott sertés 48, 78. 1 pár fél éves 21. 26 1 pár egy éves sertés 38. 46, 1 pár két éves sertés 59, 77, egy drb. jó igás ló 55 95 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—15 borjubőr 4.50—6.50, 1 pár ló bőr 5.—10.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. június 10-én	
Magyar aranyjárdék 4%	123.—
Magyar koronajárdék	99.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	154.—
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	101.75

Oszták járadék papirban	— — — —	123.—
Oszták járadék ezüstben	— — — —	100.75
Oszták járadék aranyban	— — — —	145.50
Oszták korona járadék	— — — —	102.—
1860. oszták államsorsjegyek	— — — —	102.—
Oszták magyar bankrészvény	— — — —	123.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	100.75
Oszták hitelintézeti részvény	— — — —	145.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — —	958.—
20 frakos arany (Napoleonador)	— — — —	402.—
Német birodalmi márka	— — — —	366.60
Londoni vista	— — — —	355.—
Páris vista	— — — —	952.—
20 márkás arany	— — — —	58.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy eddig a Kossuth-utcán Tóth és Tonk czég alatt fennállott butor-üzletet eladtuk és ezzel a társviszony is megszűnt köztünk és így eddig is nevem alatt létezett a mai kornak teljesen minden igényét kielégítő **asztalos-üzletemre** bátorodom figyelmét felhívni és kérem t. megrendelőim bizalmát ép úgy mint eddig, ezutánra irányomban gyakorolni.

Tisztelettel

Tóth József,

185 1—3

asztalos, Kisfűrdő-utca.

2642 szám

1897

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a margittai kir. járásbíróóság 1897 évi 476. számú végzése következtében Khán Lipót és Weisz Mór javára Morvay Tihamér és neje margittai lakosok ellen 166 frt s jár. erejéig 1896 évi június hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 600 frtra becsült 2 drb ló ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a margittai kir. bíróság 476/1897 számú végzése folytán 166 frt tőkekövetelés, ennek kamatai és eddig összes bíróilag már megállapított költségek erejéig alperesek lakásán Margittán leendő eszközzésére **1897 évi június hó 15 napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Margittán 1897 évi május hó 19 napján.

Jancsó Béla,

184—1—1

kir. bírósági végrehajtó.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték ügyében.

Figyelmeztetés.

Mint a m. kir. szab. első **Osztálysorsjáték** nagyvárad

Főelárusítója

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhívni, idejekorán előjegyzés által, magát biztosítani, hogy minden reálfizetés nélkül sorsjegyre jusszon.

A rendkívüli érdeklődés, mely ezen győnyörű tervvel bíró osztálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a mint Némelországban, (a hol évek óta a nagy közönség kedvencz játékát képezi) t. i. hogy a huzás előtt csak magas ágyóval lehet sorsjegyre jutni.

Összesen 100.000 lesz kibocsátva, melyek közül 50.000-re okvetlen nyeresémi jut.

A főnyeresémi a legkedvezőbb esetben

„Egy millió korona”

Ezen kívül van számos nagy nyeresémi és pedig: 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000 s.b. korona értékben és a legkisebb nyeresémek is többre ragnak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első huzásra a következő **eredeti ártáblakon** kaphatók nálam sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy	6 ft — kr.
Egy fél	3 „ — „
Egy negyed	1 „ 50 „
Egy nyolczad	75 „

Végül figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piacon beszerezni, ezáltal rendkívül sok kellemetlenségől óvja önmagát a kicserélés, illetve a megújításnál és azonnali kifizetésnél. A huzások minden nevezetesebb nyeresémi után **sürgőnyileg leszek értesítve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.**

Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

KISS MÓRVID

a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyvárad **főelárusítója**
kínáléges tőzsdé.

Viszontelárusítók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.